

Джек Лондон

Обичаят на белия

„Дойдох да си стогвя на огнището ти и да преспя под твоя покрив“ – бях оповестил аз при влизането си в колибата на стария Ебитс; а той ме беше погледнал безучастно през съзливите очи, докато Зила ме удостои с кисела гримаса и презрително сумтене. Зила беше негова жена и няма да намерите по Юкон по-злоезична и непреклонна индианка от нея. Пък и аз нямаше да спра там, ако кучетата ми не бяха толкова изморени или ако останалата част от селището беше обитавана. Но само в тази колиба намерих хора и в тази колиба, по необходимост, се подслоних.

Сегизтогиз старият Ебитс събираше заплетените си мисли и в очите му ту проблясваха, ту изчезваха искрици разум. Докато приготвих вечерята си, направи даже няколко радушни опита да се осведоми за здравето ми, за състоянието и броя на кучетата ми и за разстоянието, което бях пропътувал този ден. И всеки път Зила правеше все по-кисели физиономии и сумтеше още по-презрително.

Но трябва да призная, че наистина нямаше никакви основания да чакам добро настроение от тяхна страна. Те се гушеха край огъня, двамината, в края на живота си, стари, повехнали, безпомощни; измъчени от ревматизъм, разядени от глад и раздразнени непоносимо от аромата на изобилното месо, което пържех в тигана. Поклащаха се напредназад бавно и с отчаяние, и редовно – на всеки пет минути – Ебитс изпъшкваше приглушено. Пъшкането идваше не толкова от самото страдание, колкото от причиненото от него изтощение. Беше потиснат от бремето и мъките на това нещо, наречено живот, и още по-угнетен от страха пред смъртта. Той преживяваше вечната трагедия на старите хора, за които радостите на живота са отминали, но които все още не могат да се пририят с мисълта за смъртта.

Когато еленовото месо зацвърча шумно в тигана, забелязах, че ноздрите на стария Ебитс трепнаха и се разшириха, докато поемаха аромата на храната. За известно време той престана да се клати и забрави да пъшка, а лицето му прие разумно изражение.

Зила пък се заклати по-бързо и за пръв път даде израз на своята мъка с кратки, пронизителни изскимтявания. Хрумна ми, че тяхното държане наподобява това на изгладнели кучета, и в този ред на нещата нямаше да се учудя, ако Зила изведнъж се сдобиеше с опашка и заблъскаше с нея по пода; точно както правят кучетата. Ебитс твърде често спираше да се клати, за да се наведе напред и пъхне носа си по-близо до източника на вкусовата възбуда.

Поднесох и на двамата по чиния пържено месо, те започнаха да

ядат лакомо и шумно – дъвчеха с похабените си зъби, смучеха и си пое-маха дъх, непрекъснато пръскаха слюнки и фъфлеха. След това, когато им подадох по канче врял чай тези шумове престанаха. По лицата им се изписа облекчение и блаженство. Зила отхлаби за миг присвитите устни с въздишка на задоволство. И двамата не се поклащаха вече и изглежда изпаднаха в тих размисъл. После очите на Ебитс овлажняха и аз разбрах, че изпитва болката на самосъжаление! Но Търсенето, което се наложи, за да намерят лулите си, показва ясно, че отдавна не са виждали тютюн; а нетърпението на стареца да поеме наркотика го направи безпомощен, та бях принуден сам да му запала лулата.

– Защо сте съвсем сами в селището? – попитах аз. Другите измряха ли? Да не е имало голяма болест? Само вие ли останахте живи?

Старият Ебитс поклати глава и каза:

– Не, не е имало никаква голяма болест. Хората от селището отидоха на лов за месо. Ние сме много стари, нашите крака не са силни, нито гърбовете ни могат да носят тежести те на пътя и бивака. Ето защо ние оставаме тук и се чуди! кога младите мъже ще се върнат с месо.

– Че какво като младите мъже се върнат с месо? – за пита Зила рязко.

– Те може да се върнат с много месо – каза той с надежда в разтреперания си глас.

– Даже и така да е, с много месо – продължи тя още по-рязко. – Какво значи това за теб и за мен? Няколко кокал! да гложгаме на стари години с беззъбите си уста. Ама тлъстите бутове, бърбеците и езиците – те ще отидат в устите на други, а не в твоята и в моята, старче.

Ебитс кимна глава и заплака безгласно.

– Няма кой да ни носи месо, никой! – извика тя, като се обърна рязко към мен.

Държането й обвиняваше и аз свих рамене в знак на това, че не съм виновен за незнайното престъпление, което ми се приписваше.

– Знай, о бели човече, че заради такива като теб, заради теб и всички бели, моят мъж и аз нямаме никакво месо на стари години и седим без тютюн на студа.

– Не! – рече Ебитс тежко, с по-голямо чувство за справедливост. – Сториха ни зло, право е; но белият човек не е искал да ни стори зло.

– А къде е Моклан? – попита тя. – Къде е твоят силен син Моклан и рибата, която всякога беше готов да донесе, та да ядеш?

Старецът поклати глава.

– И къде е Бидаршик, твоят силен син? Той всякогаш беше много

голям ловец и винаги ти носеше хубави тлъсти бутове и сладки изсушени езици от лос и карибу. Няма вече тлъсти бутове, няма сладки изсушени езици. Денем стомахът ти е пълен с празнота, и трябваше един човек от един много лош и лъжлив народ да ти даде да ядеш.

– Не – прекъсна я с мекота в гласа си старият Ебитс, – народът на белия човек не е лъжлив. Белият човек говори истина. Белият човек винаги говори истината. . .

Той спря и се огледа наоколо, сякаш търсеше думи, с които да смекчи суровостта на това, което се готвеше да каже.

– ... Но белият човек говори истината по различни начини. Днес той говори истината по един начин, утре той говори истината по друг начин, и не можеш да разбереш нито него, нито обичая му.

– Днес говориш истина по един начин, утре говориш истина по друг начин – значи да лъжеш! – отсъди Зила авторитетно. . .

– Не можеш да разбереш белия човек – продължи Ебитс твърдоглаво.

Изглежда месото, чаят и тютюнът го върнаха отново към живот и той се вкопчи по-здравео в идеята, родила се зад насълзените от старост очи. Поизправи се някак си. Киселата, хленчеща нотка изчезна от гласа му и той стана уверен и силен. Обърна се към мен с достойнство и ме заговори като равен с равен:

– Очите на белия човек не са затворени – започна той. – Белият човек вижда всички неща, мисли много и е много мъдър. Но белият човек днес не е белият човек на другия ден, и не можеш да го разбереш. Той не прави нещата винаги по един и същи начин. А какъв ще бъде следващият му начин, човек не може да знае. Винаги индианецът прави едно и също нещо по един и същ начин. Винаги лосът слиза от високите планини, когато зимата е тук. Винаги съомгата идва през пролетта, когато ледът е изчезнал от реката. Винаги всички неща стават по един и същ начин, и индианецът знае и разбира. Но белият човек не прави всички неща по един и същ начин, и индианецът не знае и не разбира.

Тютюнът е много хубаво. Той е храна за гладния човек.

Той прави силния човек по-силен, а сърдитият човек да забрави, че е сърдит. Тютюнът също е ценен. Той е много ценен. Индианецът дава голяма съомга за един лист тютюн и той дъвче тютюна дълго време. Нали сокът на тютюна е хубавото нещо. Когато потече надолу по гърлото, той прави индианеца се чувствава добре вътре. Но белият човек, Когато неговата уста е пълна със сока, какво прави той? Този сок, този много ценен сок, той го изплюва на снега и го хаби. Харесва ли белият човек

тютюна? Аз не зная. Но ако той харесва тютюн защо изплюва неговата ценност и я хаби на снега? Това е голяма глупост и не може да се разбере.

Той млъкна, подръпна от лулата, разбра, че е изгаснала и я подаде на Зила, която махна от устните си предназначенията за белия човек подигравателна усмивка. Ебитс изглежда затъваше отново в своята изкуфялост, без да довърши разказа, и аз попитах:

– А какво стана с твоите синове Моклан и Бидаршик? как стана, че ти и твоята старица сте без месо в края на живота ви?

Той се разбуди сякаш от сън и се поизправи с мъка.

– Не е добре да се краде – рече той. – Когато куче вземе твоето месо, ти биеш кучето с тояга. Такъв е законът. Това е законът, който човекът е дал на кучето, и кучето трябва да живее по този закон, иначе ще бъде наказано с тояга. Когато човек вземе твоето месо, или твоето кану, или твоя жена, ти убиваш този човек. Такъв е законът и това е добър закон. Не е добре да се краде, та затова законът е, че човек! който краде, трябва да умре. Който и да нарушава закона, трябва да изтърпи болка. Голяма болка е да умреш.

– Но ако убиват човека, защо не убиват кучето? – почнах аз.

Старият Ебитс ме погледна с детинско учудване, а се захили открито на нелепостта на моя въпрос.

– Такъв си е белият човек – промърмори Ебитс с видимо примирение.

– Такава е глупостта на белия човек! – отсече Зила.

– Нека тогава старият Ебитс научи белия човек на нещо. – казах аз меко.

– Кучето не го убиват, защото то трябва да тегли шейната на белия човек. Никой човек не тегли шейната на човек, затова човека го убиват.

– О-о! – промърморих аз.

– Такъв е законът – продължи старият Ебитс. – почакай сега, о бели човече, и аз ще ти разправа за една глупост. Има един индианец. Името му е Мобитс. От човек той открадна два фунта брашно. Какво прави белият човек? Набива ли Мобитс? Не. Убива ли Мобитс? Не. Какво прави той на Мобитс? Аз ще ти кажа, о бели човече! Той има

къща. Той слага Мобитс в тази къща. Покривът е добър. Стените са дебели. Той кладе огън, та да е топло на Мобитс. Той дава на Мобитс много храна да яде. Това е добра храна. Никога през всичките си дни Мобитс не яде толкова добра храна. Има пушена сланина, и хляб, и фасул – безкрайно много. Мобитс прекарва много добре.

Има голям катинар на вратата, та Мобитс да не избяга. Това също е голяма глупост. Мобитс няма да избяга. През цялото време има много храна на това място, и топли одеяла, и голям огън. Много глупаво да бяга. Мобитс не е глупав. Три месеца Мобитс стои на това място. Той открадна два фунта брашно. За това белият човек се грижи много за него. Мобитс яде много фунтове брашно, много фунтове захар, сланина, фасул – безкрайно много. Също, Мобитс пие много чай. След три месеца белият човек отваря вратата и казва на Мобитс той трябва да си ходи. Мобитс не иска да си отива. Той е като куче, което е хранено дълго време на едно място. Той иска да остане на това място, а белият човек трябва да изгони Мобитс. И така Мобитс се връща в това село, и той е много дебел. Това е обичаят на белия човек, и не можеш да го разбереш. Това е глупост, голяма глупост.

– Но твоите синове? – настоях аз. – Твоите много силни синове и твоят глад на старини?

– Имаше Моклан... – започна Ебитс.

– Силен човек! – прекъсна го майката. – Той можеше да кара кану цял ден и цяла нощ и да не спира, та да почине. Той беше умен и знаеше обичая на съомгата и на водата. Той беше много умен.

– Имаше Моклан – повтори Ебитс, без да обръща внимание на прекъсването. – През пролетта той слезе по Юкон с младите мъже да търгува във форт Кембъл. Там има станция, пълна със стоките на белия човек, и един търговец, чието име е Джоунз. Има там също един бял шаман, дето му казват мисионер. Има също лоша вода във форт Кембъл, където Юкон става тънък като девица и теченията вървят насам и натам и се събират, и има въртопи и водовъртежи, и винаги теченията се изменят, и повърхността на водата се изменя, та никога не е съща два пъти. Моклан е мой син, затова той е храбър човек...

– Моят баща не беше ли храбър човек? – попита Зила.

– Твоят баща беше храбър – потвърди Ебитс с вид на човек, който е решен да поддържа мира в дома си на всяка Цена. – Моклан е твой син и мой, затова той е храбър. Може Пък, поради твоя много храбър баща, Моклан е твърде храбър. То е като гърнето – сложиш ли му много вода – прелива. Така у Моклан е сложена много храброст и храбростта прелива.

Младите мъже се страхуват много от лошата вода при

форт Кембъл. Но Моклан не се плаши. Той се смее силно – ха! ха! – и той навлиза в лошата вода. Но където теченията се събират, кануто се преобръща. Въртопът хваща Моклан за краката, и той се върти, върти и

потъва, потъва и го няма вече.

– Ай! Ай! – занарежда Зила. – Хитър и умен беше той, и беше моя първороден.

– Аз съм баща на Моклан – рече Ебитс, след като търпеливо позволи на жената да погълчи. – Аз се качвам на кануто и отивам долу във форт Кембъл да си взема данъка.

– Данък! – прекъснах го аз. – Какъв данък?

– Данъкът от Джоунз, който е главен търговец – дойде отговорът. – Такъв е законът, когато пътуваш в чужда страна!

Разтърсих глава да покажа своето невежество и Ебитс ме изгледа съчувствено, а Зила изсумтя необичайното си презрение.

– Слушай, о бели човече – рече той. – В твоя стан им куче, дето хапе. Когато кучето ухапе човек, ти даваш на тоз човек подарък, защото съжаляваш и защото то е твое куче. Ти правиш заплащане. Не е ли така? Също, ако в твоята страна има лош лов или лоша вода, ти трябва да направиш засищане. Това е законът. Нали братът на моя баща отиде в страната на таваните и го уби една мечка? И нали племето Тана заплати на моя баща с много одеяла и хубави кожи. Това беше справедливо. Това беше лош лов и тананите правиха заплащане за лошия лов. И така аз, Ебитс, отидох във форт Кембъл да събера данъка. Джоунз, който е главен търговец, ме погледа и се засмя. Той направи голям смях и не искаше да даде заплащане! Аз отидох при шамана, дето му викате мисионер, и имах голям разговор с него за лошата вода и за заплащането, което да ми се даде. А мисионерът говори за други неща. Той говори за това къде отишъл Моклан сега, когато е умрял. Има големи огньове на това място и ако мисионерът говори вярно аз знам, че на Моклан няма вече да му е студено. Също мисионера не отговори за това къде ще отиде аз, когато умра. И каза лоши неща. Той каза, че аз съм сляп. Което е лъжа. каза, че аз съм в голяма тъмнина. Което е лъжа. И каза, че денят идва и нощта идва еднакво за всички и че в моето селище не е по-тъмно, отколкото във форт Кембъл. Също аз казах че тъмнината и светлината и това къде ще идем, когато умрем са различни неща от заплащането на справедлив данък за лошата вода. Тогава мисионерът направи голямо сърдене и нарече с лоши имена, и ми каза да си вървя. Така аз се върнах от форт Кембъл и никакво заплащане не беше направено, Моклан е умрял, и на стари години аз съм без риба и месо.

– Заради белия човек – рече Зила.

– Заради белия човек – съгласи се Ебитс. – И други

неща заради белия човек. Имаше Бидаршик. Белият човек се

разправи с него по един начин; а по друг начин за същото нещо белият човек се разправи с Ямикан. И първо трябва да ти кажа за Ямикан, който беше млад мъж от това село и който се случи да убие един бял човек. Не е добре да убиваш човек от друг народ. Винаги има голяма беда. Това не беше грешка на Ямикан, че той уби белия човек. Ямикан винаги говореше тихи думи и бягаше от гнева като куче от тояга. Но този бял човек пи много уиски, и през нощта дойде в къщата на Ямикан и направи голям бой. Ямикан не може да избяга и белият човек се опитва да го убие. Ямикан не харесва да умре, и така той убива белия човек.

После цялото село е в беда. Ние сме много изплашени, че трябва да направим голямо заплащане на народа на белия човек, и ние крием нашите одеяла, и нашите кожи, и всичкото наше богатство, така че да изглежда, че ние сме беден народ и можем да направим само малко заплащане. След дълго време идват бели мъже. Те са войници бели мъже и отвеждат Ямикан със себе си. Неговата майка прави голям шум и хвърля пепел на косите си, защото тя знае, че Ямикан е мъртъв. И цялото село знае, че Ямикан е мъртъв и се радва, че не поискаха никакво заплащане.

Това е през пролетта, когато ледът е изчезнал от реката. Една година минава, две години минават. Пак идва пролет и ледът е изчезнал от реката. И тогава Ямикан, който е умрял, се връща при нас и той не е умрял, а много дебел, и ние знаем, че е спал на топло и имал много храна за ядене. Той има много и хубави дрехи и е все едно като бял човек; и той е събрал много мъдрост, та стана много бързо вожд в селото,

И той има странни неща да разказва за обичая на белия човек, защото той е бил много време с белия човек и е направил много голямо пътуване в страната на белия човек. Първо, войниците бели мъже го водят надолу по реката дълго време. Те го водят надолу по реката през целия път до края, където реката изтича в едно езеро, което е по-голямо от цялата земя и е голямо като небето. Аз не зная, че Юкон е толкова голяма река, но Ямикан е видял с очите си. Аз мисля, че няма езеро по-голямо от цялата земя и голямо колкото небето, но Ямикан е видял. Също той ми каза, че водите на това езеро са солени, което е странно нещо и не може да се разбере.

Но белият човек сам знае всички тези чудеса, та аз няма да го уморявам с разказа за тези неща. Само ще му кажа какво е станало с Ямикан. Белият човек дава на Ямикан много и хубава храна. През цялото време Ямикан яде и през цялото време има още много храна. Белият човек живее под слънцето, така каза Ямикан, където има много топлина и

животните имат само косми и никаква кожа, и зелените неща растат големи и силни и стават на брашно, и фасул, и картофи. И под слънцето никога няма глад. Винаги има много храна. Аз не зная. Ямикан каза така.

И ето, странно нещо се случило с Ямикан. Никога белият човек не го наранил. Те само му давали топло легло през нощта и много и хубава храна. Те го вземат през соленото езеро дето е голямо колкото небето. Той се качил в огнената лодка на белия човек, дето я наричат параход, само че той бил параход може би двайсет пъти по-голям от парахода по Юкон! Също, той е направен от желязо, този параход, но пак не потъва. Това аз не разбирам, но Ямикан каза: „Аз пътувах далеч с желязната лодка; и ето виж! Аз съм още жив.“ Това военна лодка на белия човек с много войници в нея.

След много нощи пътуване – дълго, дълго време – Ямикан идва до една земя, където няма никакъв сняг. Аз не мога да повярвам това. Не е редно, когато зимата идва, да няма никакъв сняг. Но Ямикан е видял. Също, аз съм питал бели хора и те казваха да, няма никакъв сняг в тази страна. Но аз не мога да повярвам и сега те питам дали никога не идва сняг в тази страна. Също искам да чуя името на тази страна. Аз съм чувал името преди, но ще го чуя пак да видя дали е същото – така ще знам дали съм чул лъжи или истински приказки.

Старият Ебитс ме гледаше с копнеещ поглед. Той искаше да знае истината на всяка цена, макар че желанието му беше да запази вярата си в чудесата, които не бе виждал никога.

– Да! – казах аз. – Истински приказки си чул. Няма никакъв сняг в тази страна и нейното име е Калифорния.

– Калифорния – измънка той два пъти, три пъти като се вслушваше напрегнато в звуковете на сричките, които се ронеха измежду устните му. Той поклати глава утвърдително. – Да, това е същата страна, за която разправяше Ямикан

Помислих си, че приключението на Ямикан би могло да стане в ранните дни, когато Аляска за пръв път премина във владение на Съединените щати. Напълно е възможно подобен случай на убийство, станал преди въвеждането на териториалните закони и пристигането на съответните длъжностни лица в Аляска, да е бил прехвърлен за разглеждане в някой федерален съд в Щатите.

– Когато Ямикан е в тази страна, където няма никакъв сняг – продължи старият Ебитс, – той е отведен в голяма къща, където много хора приказват много приказки. Дълго време говорят тези хора. Също, за

много неща питат те Ямикан. Скоро те казват на Ямикан, че той няма повече беди. Ямикан не разбира, защото никога той не е имал беди. През цялото време те му давали топло място да спи и много храна.

Но след това те му дават много по-хубава храна, и те к дават пари, и го водят на много места в страната на белия човек, и той вижда много странни неща, които са неразбираеми за Ебитс, който е стар човек и не е пътувал далеч. След две години Ямикан идва обратно в това село, и той е вожд и е много мъдър чак докато умря.

Но преди да умре, много пъти той седи край моето огнище и прави разговор за странните неща, които е видял. И!Бидаршик, който е мой син, седи край огъня и слуша; и неговите очи са много широки и големи поради нещата, които слуша. Една вечер, след като Ямикан си отиде в къщи, БидарШйк се изправя, много висок, и удря гърдите си с юмрук и казва: „Когато стана мъж, аз ще пътувам по далечни места, даже до земята, където няма никакъв сняг, и ще видя сам нещата.“

– Винаги Бидаршик пътуваше до далечни места! – намеси се гордо Зила.

– Вярно – съгласи се Ебитс важно. – И винаги той се връщаше, и сядаше край огнището, и искаше много да отиде и на други незнани и далечни места.

– И той винаги мислеше за соленото езеро, дето е голямо колкото небето, и за страната, дето няма никакъв сняг – продума Зила. .

– И винаги казваше той: „Когато добия цялата сила на мъжа, аз ще отида и ще видя сам дали приказките на Ямикан са верни приказки“ – рече Ебитс.

– Но нямаше никакъв начин да стигне до страната на белия човек – каза Зила.

– И не отиде ли той до соленото езеро, дето е голямо колкото небето? – запитах Ебитс.

– И нямаше никакъв път за него през соленото езеро – рече Зила.

– Освен в огнената лодка на белия човек, която е от желязо и е по-голяма от двацет парахода на Юкон – каза Ебитс.

Той се навъси към Зила, чиито повехнали устни се канеха отново да се затърчат в реч, и я принуди да млъкне.

– Но белият човек не му даваше да премине соленото езеро с огнената лодка, и той се връщаше, сядаше край огъня и искаше много да отиде в страната под слънцето, където няма никакъв сняг.

– Ама на соленото езеро той беше видял огнената лодка от желязо, която не потъва – извика Зила, неудържимата.

– Да – рече Ебитс, – и той видял, че Ямикан е говорил верни приказки за нещата, които беше видял. Но нямаше никакъв начин за Бидаршик да отиде до земята на белия човек, която се намира под слънцето, и стана болнав и изтощен като стар човек и не се махаше от огнището. Той вече не излизаше на лов за месо...

– И вече не ядеше месото, поставено пред него! – вмъкна Зила. – Той клатеше глава и казваше: „Искам само да ям храната на белия човек и да надебелея като Ямикан.“

– И той не ядеше месото – продължи Ебитс. – И болестта на Бидаршик стана голяма болест, и аз си мислех, че ще; умре. Това не беше болест на тялото, а на главата. Това беше болест на искането. Аз, Ебитс, който съм негов баща, направих голямо мислене. Аз нямам повече синове и аз не искам; Бидаршик да умре. Това е болест на главата и има само един начин да се справи. Бидаршик трябва да премине езерото, голямо колкото небето, и да отиде в страната, където няма никакъв сняг, иначе той ще умре. Аз правя много голямо мислене и виждам начинът, по който Бидаршик ще отиде.

И така, една вечер, когато той седи край огъня, но болнав, с увиснала глава, аз казвам: „Сине мой, аз разбрах начина, по който ще идеш в страната на белия човек.“ Той ме погледна, и лицето му е радостно. „Върви – казвам аз, – даже както отиде Ямикан.“ Но Бидаршик е болен и не разбира „Иди – казвам аз, – и намери един бял човек, и както Ямакан, убий този бял човек. Тогава войниците бели мъже ще дойдат и ще те вземат, както взеха Ямикан, и ще те закарат през соленото езеро до земята на белия човек. А после, точно като Ямикан, ти ще се върнеш много дебел, очите ти ще бъдат пълни с нещата, които си видял, главата ти пълна с мъдрост.“

– И Бидаршик става много бързо, и ръката му пое! към пушката. «Къде отиваш?» – питам аз. «Да убия бел» човек“ – казва той. И аз виждам, че моите думи са били лекари за душата на Бидаршик и че той ще се справи пак. Но аз знам, че моите думи са били мъдри.

– Има един бял човек, който дойде в това село. Той търси злато по земята, нито кожи в гората. През цялото време той търси буболечки и мухи. Той не яде буболечките и мухите, тогава защо ги търси? Аз не зная. Зная само, че той много смешен бял човек. Той търси също яйцата на птици Той не яде тези яйца. Изважда всичко, което е вътре и взема само черупката. Яйчената черупка не е добра за ядене. Пък той не яде тези черупки, а ги слага в меки кутии, където няма да се счупят. Той хваща много малки птици. Но той не яде птиците. Той взема само

перата и ги слага в кутии. Също харесва костите. Костите не са добри за ядене. И тоя странен бял човек най-много харесва костите отпреди време, които той изкопава от земята.

– Но той не е силен бял човек и аз знам, че ще умре м! по-лесно, та казвам на Бидаршик: „Сине мой, това е белия човек, който трябва да убиеш.“ И Бидаршик казва, че думи ми са мъдри. Така той отива на едно място, където знае има много кости в земята. Той изкопава много от тези кости и ги носи в стана на странния бял човек. Белият човек става много радостен. Лицето му блести като слънцето и той се смее с много радост, докато гледа костите. Той навежда главата да види костите добре, и тогава Бидаршик го удря: силно по

главата с брадвата – ей така! – веднъж, и странният бял човек рита и е мъртъв.

„Сега – казвам аз на Бидаршик, – белите войници мъже ще дойдат и ще те отведат в страната под слънцето, където ти ще ядеш много и ще надобелееш.“ Бидаршик е щастлив. Болестта вече се е махнала от него, и той седи край огъня и чака идването на белите мъже войници.

– Как можех да зная, че обичаят на белия човек никога не е един и същ два пъти? – попита старецът, като се обърна яростно към мен. – Как можех да зная, че каквото белият човек прави вчера, няма да го направи и днес, и че каквото прави днес, няма да направи утре? – Ебитс разтърси глава тъжно. – Няма как да разбереш белия човек. Вчера той взема Ямикан в страната под слънцето и го прави дебел с много храна. Днес той отвежда Бидаршик... и какво прави с Бидаршик? Да ти кажа ли какво прави с Бидаршик?

– Аз, Ебитс, неговият баща, ще ти кажа. Той отвежда Бидаршик във форт Кембъл, и прекарва едно въже около врата му – ей така! – и когато краката му не стигат вече земята, той умира.

– Ай! Ай! – занарежда Зила. – И никога той не премина езерото, голямо колкото небето, и не видя земята под слънцето, където няма никакъв сняг.

– Затова – каза старият Ебитс с тежко достойнство – няма кой да ходи на лов за месо и да ми дава месо, когато вече съм стар, и аз седя край огъня гладен и разказвам моята история на белия човек, който ми даде храна, и силен чай, и тютюн за лулата ми.

– И това е заради лъжливите и много лица провъзгласи Зила пискливо.

– Не – отвърна й старецът с кротка увереност, т Заради обичая на белия човек, който не можеш да го разбереш и които никога не е един и

СЪЩ ДВА ПЪТИ.

КРАЙ

Jack London
The White Man's Way, 1905

Източник: <http://dubina.dir.bg>
Сканиране и обработка: Сергей Дубина, април 2003

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/2180>]